

A portrait of Carola Schouten, a woman with long brown hair, smiling and looking slightly to the right. She is wearing a dark blue and black patterned top with a large blue floral design. The background is a wall made of many small, square wooden planks in various shades of brown and tan, arranged in a grid pattern.

“De coronacrisis
maakt veel
creativiteit en
saamhorigheid los
bij werkgevers”

Interview met Carola Schouten

(Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit)

Tekst: Elte Palm (Colland) | Foto's: Rijksoverheid

De agrarische en groene sector heeft meer dan ooit te maken met een toenemende complexe en dynamische omgeving waarin opgaven uitdagender zijn geworden. Klimaatdoelstellingen, automatisering en corona zorgen ervoor dat vraagstukken zoals veiligheid, gezondheid en klimaat op een andere manier aangepakt moeten worden. Wij vroegen minister Schouten naar welke oplossingen hiervoor nodig zijn, wat de huidige ontwikkelingen betekenen voor werkgevers en werknemers en wat de rol van Colland is om samen met de minister te werken aan een duurzame en toekomstbestendige arbeidsmarkt.

Waarom wilde u ooit minister van LNV worden?

“Minister worden is niet per se iets wat ik geambieerd heb, daar word je voor gevraagd. En ik vind het een eer om deze functie uit te oefenen. Zeker op dit departement waarvan de thema’s iedereen aangaan en ook dichtbij mensen staat.”

Wat vindt u het mooie maar ook het lastige binnen uw functie?

“De thema’s van LNV gaan over alles wat leeft, wat ons in leven houdt en waar we van kunnen genieten. Onze voedselvoorziening, onze natuur, alles wat groeit en bloeit. Het is heel mooi om daaraan te werken. En meer dan ooit staan de onderwerpen van LNV midden in het maatschappelijke debat. Dat geeft ook spanningen, want er zijn geen oplossingen om iedereen tevreden te houden. Als minister heb je de taak om met alle belangen rekening te houden. Ik heb vanaf het begin ook gezegd: we zullen niet altijd blij met elkaar zijn. Maar ik wil iedereen altijd in de ogen kunnen blijven kijken.”

“Samenwerken is de sleutel om te komen tot oplossingen voor onze grote uitdagingen”

Wat is volgens u op dit moment de grootste uitdaging binnen de agrarische en groene sector en welke oplossing is hiervoor nodig?

“De grootste uitdaging ligt in onze opgaven voor klimaat, natuur en milieu. We willen in balans zijn met onze leefomgeving en daar wordt van alle kanten ook hard

aan gewerkt. Met Glastuinbouw Nederland werken we aan het programma Kas als Energiebron. Dat is hét innovatieprogramma dat energiebesparing en het gebruik van duurzame energie in de glastuinbouw stimuleert. Binnen het programma Duurzame Veehouderij werken we met de sectoren en ketenpartners aan een toekomstbestendige veehouderij. En met diverse partners hebben we een uitvoeringsprogramma om tot een trendbreuk te komen zodat we minder behoefte hebben aan chemische, hoog-risico gewasbeschermingsmiddelen. Samenwerken is hierin de sleutel om te komen duurzame oplossingen.”

Hoe kijkt u aan tegen veilig en gezond werken in de sector?

“De veiligheid en de gezondheid van mensen staat altijd op 1. Het is een zaak van ons allen. Gelukkig hebben we de inspectiediensten zoals Inspectie SZW die daar op toezien. En ook de veiligheidsregio’s hebben in deze tijd een belangrijke rol om Nederland zo gezond en veilig mogelijk te houden.”

Voor de aanpak van Covid-19 heeft Stigas het coronaprotocol ontwikkeld. Hoe belangrijk is dit protocol voor werkgever en werknemers?

“Het is van het grootste belang dat iedereen zich aan de RIVM-regels houdt. En dan is het heel goed om te zien dat LTO de handen ineen heeft geslagen met FNV en CNV om met Stigas tot een coronaprotocol te komen. Werkgevers en werknemers hebben behoefte aan duidelijkheid en dan is het fijn als er ook duidelijke richtlijnen zijn toegespitst op elke werksituatie.”

Covid-19 zorgt voor een grote onzekerheid bij veel (seizoens)werknemers. In hoeverre zou een cao deze onzekerheid moeten wegnemen?

“Een cao is zaak van de werkgevers en werknemers zelf.

“Het is van belang dat de veiligheid en gezondheid van werknemers bij werkgevers de hoogste prioriteit heeft”

Covid-19 zorgt voor veel onzekerheid bij werknemers. Ik vind het vooral van belang dat werkgevers in de verschillende sectoren goed voor hun mensen zorgen en veiligheid en volksgezondheid op 1 blijven houden. Het kabinet heeft pas ook het advies van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten van Emile Roemer in ontvangst genomen. Daarin staan waardevolle adviezen om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren die veelal werkzaam zijn in de land- en tuinbouw. Die positie is nogal kwetsbaar gebleken.”

Een ander onderwerp hoog op uw agenda is duurzame voedselproductie. Hoe zorgen we ervoor dat (lokaal) gezond voedsel voor iedereen beschikbaar en betaalbaar kan zijn?

“Er zijn nu hele mooie initiatieven om de afstand tussen producent en consument te verkleinen. Die komen van ondernemers zelf. Als ministerie steunen we dat met de Taskforce Korte Ketens. Daarnaast

moeten we in het kader van duurzaamheid ook veel minder voedsel verspillen. Daarmee zijn we nu op de goede weg. Sommige supermarkten hebben mooie initiatieven genomen. Maar in kantines én thuis zijn er nog de nodige stappen te maken om minder voedsel te verspillen.”

Het ministerie van LNV heeft als visie Nederland Koploper Kringlooplandbouw 2030. Waarom is kringlooplandbouw volgens u zo belangrijk en in hoeverre biedt het oplossingen voor duurzame voedselproductie?

“De manier van produceren die we decennialang gedaan hebben, is simpelweg niet houdbaar voor de toekomst. Onze land- en tuinbouw moet in balans zijn met onze leefomgeving, we moeten beter bestand zijn tegen externe ontwikkelingen en meer gebruik maken van reststromen en andere circulaire oplossingen. Kringlooplandbouw is dé manier om de sector

“Creativiteit en innovatie is nodig om samen te zorgen voor een duurzame arbeidsmarkt”

toekomstbestendig te maken. Maar dat zal niet in één kabinetsperiode geregeld zijn. Het is een zaak van lange adem om met ketenpartners duurzame oplossingen te vinden waar de boer en tuinder ook een goede boterham mee kunnen verdienen.”

‘Het is de tijd van doen’ is een bekende reclameslogan. Wat kunnen werkgevers en werknemers volgens u doen om zich door deze moeilijke periode heen te knokken?

“Houd vol en houd moed zou ik willen zeggen. Het is voor zoveel mensen een zware tijd, het kabinet zet ook alles in het werk om waar dat kan werkgevers en werknemers tegemoet te komen en te steunen om deze tijd door te komen. Het is wel mooi om te zien hoe de coronacrisis veel creativiteit en saamhorigheid losmaakt bij veel ondernemers. Ik denk dat het belangrijkste is dat we allemaal naar elkaar blijven omkijken en creatieve oplossingen proberen te vinden voor wat we voor een ander kunnen betekenen. Ik was dit voorjaar ontzettend geïnspireerd door de tuinbouwsector die een deel van hun overgebleven sierteelt hebben gebruikt om eenzame ouderen een hart onder de riem te steken. Dat is heel wat waard.”

Wat gaat u concreet doen voor een duurzame en toekomstbestendige arbeidsmarkt en hoe zou Colland u daarbij kunnen helpen?

“Eén van mijn prioriteiten is om te zorgen dat jonge boeren ook een toekomst in Nederland hebben. Daarbij hangt veel af van hoe we de agrarische en groene sector zo kunnen vormgeven dat het ook in balans is met onze opgaven klimaat, natuur en milieu. Daar hebben we alle inventiviteit en creativiteit voor nodig. Als overheid zorgen we voor fondsen die een flinke impuls geven aan innovatie om een duurzame arbeidsmarkt te realiseren. In mijn visie op kringlooplandbouw is een goede uitwerking voor een verdienmodel ook onontbeerlijk. Maar ik kan dat zeker niet alleen voor elkaar krijgen. Dat vraagt ook inzet van

“Kringlooplandbouw is dé manier om de sector toekomstbestendig te maken”

Colland en alle andere ketenpartners. Ik zou zeggen: kijk niet alleen naar de overheid maar ook naar jezelf. Elke partner in de agrarische en groene keten kan hierin zijn of haar verantwoordelijkheid nemen.”

Tot slot: Hoe wilt u dat de mensen terugkijken op uw ministerschap?

“Met die vraag ben ik niet zo bezig. Ik wil vooral nu mijn best doen om alle opgaven zo goed mogelijk vorm en inhoud te geven. En dat zijn er niet weinig. Zoals gezegd, zijn er veel verschillende belangen waar ik rekening mee houd en die wil ik ook allemaal recht doen.” ■